

Obrazložitev

I. UVOD

1. Pravna podlaga

Uredba o Načrtu upravljanja Triglavskega narodnega parka za obdobje 2016-2025 (v nadaljnjem besedilu: Uredba o Načrtu upravljanja) temelji na Zakonu o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B in 46/14; v nadaljnjem besedilu: Zakon), ki v 59., 60. in 61. členu določa obveznost in način priprave načrta upravljanja zavarovanega območja ter določa njegove vsebine, če je v aktu o zavarovanju tako določeno. Tako je določeno v Zakonu o Triglavskem narodnem parku (Uradni list RS, št. 52/10 in 46/14 – ZON-C, 49., 50., 51. in 72. člen; v nadaljnjem besedilu: ZTNP-1). V 60. členu Zakona je določeno, da načrt upravljanja zavarovanega območja sprejme Vlada z uredbo.

2. Rok za izdajo uredbe

72. člen ZTNP-1 določa, da Vlada sprejme načrt upravljanja v dveh letih po uveljavitvi ZTNP-1, pri čemer se do sprejema prvega načrta upravljanja uporabljajo začasne upravljavske smernice.

3. Splošna obrazložitev predloga uredbe

Uredba o Načrtu upravljanja vsebuje analizo in oceno obstoječega stanja ter določa vizijo varstva in razvoja Triglavskega narodnega parka (v nadaljnjem besedilu: narodni park), dolgoročne in operative cilje upravljanja narodnega parka, način njihovega uresničevanja in preverjanja njihove učinkovitosti. Podrobne vsebine so v prilogi Uredbe.

II. VSEBINSKA OBRAZLOŽITEV PREDLAGANIH REŠITEV

Načrt upravljanja Triglavskega narodnega parka za obdobje 2016-2025 (v nadaljnjem besedilu: Načrt upravljanja) je programski akt, v katerem se za obdobje 10 let opredeljuje vizijo varstva in razvoja narodnega parka na podlagi Uredbe, predpisov, mednarodnih konvencij in evropskih predpisov s področja ohranjanja narave ter ocene in analize stanja narodnega parka. Dokument je v prvi vrsti namenjen javnemu zavodu Triglavski narodni park, ki upravlja narodni park, posredno pa povezuje vse deležnike in uporabnike prostora ter jih zavezuje k uresničevanju ciljev in namenov narodnega parka.

Načrt upravljanja vsebuje vsebine, ki jih določata Zakon v 60. in 61. členu ter ZTNP-1 zlasti v 50. členu. Predlog načrta upravljanja je vsebinsko razdeljen na naslednja poglavja:

- uvod
- izhodišča za načrt upravljanja
- analitična izhodišča
- upravljanje narodnega parka
- varstveni režimi
- varstvene in razvojne usmeritve za dejavnosti
- program izvajanja s kadrovskim in finančnim načrtom
- spremljanje izvajanja načrta upravljanja.

Uvod

V poglavju je opisana vizija narodnega parka in so podane pravne podlage in osnovni podatki o narodnem parku, njegovem upravljanju in o vsebinah načrta upravljanja.

Izhodišča za načrt upravljanja

V izhodiščih so zajeti okoljski podatki o narodnem parku (neživa in živa narava, območja ohranjanja narave in krajinska pestrost), kulturna dediščina, socio-ekonomske značilnosti območja in podatki o ključnih rabah in dejavnostih. Za vsakega od predmetov varstva narave je podano stanje ohranjenosti, ki je globalno v narodnem parku ugodno.

Analitična izhodišča

V poglavju je podana analiza prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti, analiza pritiskov ter analiza navzkrižij in sožitij

Upravljanje narodnega parka

To je osrednji del načrta, ki določa na podlagi skupno opredeljene dolgoročne vizije Triglavskega narodnega parka, dolgoročne in operativne cilje, upravljaljske naloge in potrebne aktivnosti. Skladno s hierarhijo ciljev za posamezno upravljaljsko področje so za vsako nalogo so določeni nosilci, čas izvedbe, stopnja prednosti ter ocena stroškov.

Upravljaljski cilji in naloge za obdobje 2016–2025 so razvrščeni v pet upravljaljskih področij: ohranjanje narave, ohranjanje kulturne dediščine, ohranjanje poseljenosti in trajnostni razvoj, obiskovanje in doživljanje, upravno administrativne naloge.

Dolgoročni **cilj na področju ohranjanja narave** in naravnih virov je prednostno ohranjanje ekosistemov in naravnih procesov, naravnih vrednot ter pestrosti habitatov, živalskih in rastlinskih vrst na območjih divjine in v krajini. K uresničevanju prednostnega cilja se s trajnostno naravnanim razvojem zavezuje prebivalce in obiskovalce parka ustanovitve zavarovanega območja. Za celovito ohranjanje je pomembno zavedanje neprecenljive vrednosti narave in omejenosti naravnih virov ter odgovorno ravnanje slehernega posameznika. Za doseganje zastavljenih ciljev so predvideni ukrepi, ki bodo prispevali k vzpostavitvi kakovostnega monitoringa prostoživečih vrst in habitatnih tipov, ohranjanja naravnih vrednot, travišč, sonaravnega gospodarjenja z gozdovi, ohranjanja dobrega stanja voda, prepuščanja barij naravnim procesom, ohranjanja jam, melišč in skalovij ter ohranjanja območij Natura 2000 zunaj narodnega parka.

Na področju **ohranjanja kulturne dediščine in krajine**, ki sta poleg narave temelj identitete in prepoznavnosti narodnega parka, sta pomembni ozaveščenost o njunem pomenu in aktivno sodelovanje pri njunem ohranjanju. Ohranjanje kulturne dediščine in krajine se zagotavlja z usklajevanjem razvojnih in varstvenih interesov ter opredelitvijo ustrezne namenske rabe prostora. Z načrtom upravljanja so načrtovani ukrepi na področju ozaveščanja o kulturni dediščini, ohranjanja nepremične kulturne dediščine in kulturne krajine, ohranjanja premične in žive kulturne dediščine.

Za **ohranjanje poselitve in trajnostni razvoj** je pomembno, da se tudi v narodnem parku zagotovijo ustrezne bivalne, socialne in gospodarske razmere. Razvoj je pogojen s prepoznavanjem in izkoriščanjem primerjalnih prednosti narodnega parka, tako za bivanje, kakor za zaposlovanje lokalnih prebivalcev. V ospredju je trajnostna raba naravnih virov ter gorskim razmeram ustrezno urejene javne storitve in infrastruktura, ki bodo olajšale življenje in delo, hkrati pa prispevale k ohranitvi poseljenosti vsaj v današnjem obsegu. Za doseganje zelenega stanja so načrtovani ukrepi upravljalca ter različnih sektorjev in inštitucij, ki bodo prispevali k zagotavljanju ohranjanja kmetijstva in podeželja, razvoju podjetništva in spodbudam za zaposlovanje, boljši dostopnosti javnih služb, urejeni prometni, komunalni in telekomunikacijski infrastrukturi ter k trajnostni mobilnosti.

Na **področju obiskovanja in doživljanja**, ki bo skladno s cilji in nameni narodnega parka, je treba zagotoviti ustrezno urejeno infrastrukturo in podporno okolje. Za uresničevanje zastavljenih ciljev se bosta nadgrajevali mreža informacijskih točk in parkovna infrastruktura, prednostno se bo razvijal

trajnostni turizem, okrepile pa se bodo tudi aktivnosti na področju informiranja in kakovostnega vodenja obiskovalcev.

Za učinkovito izvajanje vseh predhodno opisanih upravljaljskih področij upravljavec zagotavlja številne skupne **podporne aktivnosti**, od informiranja in ozaveščanja, usmeritev za prostorsko načrtovanje, izvajanja upravno administrativnih nalog, upravljanja nepremičnin in izvajanja predkupne pravice države, upravljanja z loviščem s posebnim namenom Triglav do izvajanja neposrednega nadzora v naravi. Za uspešno delo upravljavca narodnega parka je izjemnega pomena aktivno sodelovanje z lokalnimi prebivalci ter lokalnimi, nacionalnimi in mednarodnimi organizacijami.

Varstveni režimi

Z načrtom upravljanja so podrobno opredeljeni varstveni režimi. Z ZTNP-1 določeni splošni varstveni režim ter varstvena režima za prvo in drugo varstveno območje so glede na vrsto posameznih prepovedi, omejitev in izjem podrobneje vsebinsko opredeljeni. Kjer je bilo zaradi izvajanja varstvenega režima potrebno, so podane tudi konkretne prostorske in časovne opredelitve (v prilogi k načrtu upravljanja). Pri posegih, ravnanjih in dejavnostih, za katere je z ZTNP-1 prepisana pridobitev soglasja, so v podrobnih varstvenih režimih navedena strokovna izhodišča, ki se upoštevajo v upravnih postopkih upravljavca.

Varstvene in razvojne usmeritve za dejavnosti

Za zagotavljanje trajnostnega razvoja so v načrtu upravljanja opredeljene varstvene in razvojne usmeritve za dejavnosti v narodnem parku in deloma v njegovem funkcionalnem zaledju. V obliki izhodišč in priporočil so podane splošne in posebne usmeritve za posamezne rabe in dejavnosti. Za ohranjanje in nadaljnji usklajen razvoj narodnega parka so podane usmeritve za ključne tradicionalne dejavnosti (sonaravno kmetijstvo in gozdarstvo ter trajnostno gospodarjenje z divjadjo in ribami), prav tako pa se tudi vse ostale v narodnem parku prisotne dejavnosti usmerja skladno s cilji varstva okolja in spodbujanja trajnostnega razvoja. V poglavju so podrobneje predstavljene tudi usmeritve za celostno ohranjanje kulturne dediščine, izhodišča za usmerjanje obiska, usmeritve za sanacijo razvrednotenih območij ter ukrepi za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami.

Program izvajanja s kadrovskim in finančnim načrtom

Za izvajanje načrta upravljanja v obdobju 2016 – 2025 bo javni zavod namenil 25.590.835 EUR, od tega je proračunskih sredstev javnega zavoda v višini 18.264.272 EUR, proračunskih programskih sredstev javnega v višini 4.800.000 EUR, sredstev mednarodnih projektov v višini 1.480.322 EUR, lastnih sredstev javnega zavoda v višini 1.046.241 EUR ter znanih sredstev drugih javnih virov 100.000 EUR.

Za doseganje optimalnih rezultatov so izjemnega pomena tudi sredstva, ki jih v območje narodnega parka usmerjajo druge javne institucije, ki bodo namenile 73.959.789 EUR, od tega je proračunskih sredstev v višini 72.207.164 EUR in programskih sredstev ali sredstev iz projektov v višini 1.752.625 EUR.

Spremljanje izvajanja načrta upravljanja.

Spremljanje izvajanja upravljaljskega načrta poteka s poročanjem pristojnemu ministrstvu, lokalnim skupnostim in vladi. ZTNP-1 na podlagi ugotovljenih spremenjenih razmer omogoča redno revizijo NU vsaki dve in pet let. Opredeljeni so kazalniki oziroma rezultati, na podlagi katerih se ugotavlja doseganje ciljev narodnega parka in učinkovitost upravljanja.

Učinkovitost upravljanja je v veliki meri odvisna od razpoložljivih finančnih sredstev. Poleg proračunskih sredstev upravljavec za prihodnje desetletno obdobje predvideva tudi pridobivanje sredstev iz ne proračunskih virov, zlasti skozi povečanje lastnih prihodkov s storitvami v narodnem parku (vodenjem, izvajanjem izobraževalnih programov ipd) ter pridobivanjem projektnih sredstev. V načrtu upravljanja pa je podan poudarek, da so med najbolj prioritetskimi nalogami tiste, katerih ne izvedba bi negativno vplivala na stanje naravnih vrednot in biotske raznovrstnosti, zato izvajanje teh nalog ne sme in ne more biti odvisno od tržne dejavnosti upravljavca. Za izvajanje teh nalog so ključna

proračunska sredstva. Za nekatere naloge, zlasti pa za naloge s področja ohranjanja kulturne dediščine in ohranjanja poseljenosti in trajnostnega razvoja pa se z načrtom upravljanja načrtuje tudi sredstva, ki jih v območje narodnega parka usmerjajo druge javne institucije, v katere pristojnost sodi izvajanje nalog.

III POSTOPEK PRIPRAVE

Načrt upravljanja se pripravlja od februarja 2011 – v obsežnem načrtovalskem procesu s forumi, delavnicami, na katerih so sodelovale strokovne ustanove, službe JZ TNP, ministrstev, parkovne lokalne skupnosti, nevladne organizacije ter lokalno prebivalstvo in druga zainteresirana javnost. Na podlagi temeljitega pregleda ter ocene stanja, analitičnih izhodišč (v l. 2011) je bil po izvedenih dveh sklopih delavnic v parkovnih lokalnih skupnostih (v maju in juniju 2011 ter v oktobru in novembru 2011) ter v sodelovanju z ministrstvi in strokovnimi institucijami pripravljen osnutek načrta upravljanja. Osnutek načrta upravljanja je obravnaval svet zavoda in ga posredoval v mnenje vsem parkovnim lokalnim skupnostim (julij 2012). Na podlagi opredelitve do mnenj občin je bil osnutek načrta upravljanja dopolnjen in posredovan v javno obravnavo z javnimi predstavitvami v lokalnih skupnostih (november – december 2012). Na podlagi zavzetih stališč k pripombam, predlogom, mnenjem je bil pripravljen predlog načrta upravljanja (september 2013). Glede na zahteve in usmeritve Ministrstva za okolje in prostor, obravnavo poročila o izvajanju ZTNP-1 na seji Odbora za okolje in infrastrukturo (junij 2014) ter sklep pristojnega ministra o imenovanju projektne skupine za pripravo predloga načrta upravljanja je bil dokument spremenjen in dopolnjen. Po usklajevanju s sektorji in spremenjenih finančnih izhodiščih (uskladitev načrtovalskih nalog z dejanskimi finančnimi zmožnostmi) je bil pripravljen dopolnjen predlog načrta upravljanja, ki je bil predstavljen svetu zavoda (januar 2015). Po ponovnem posredovanju pripomb je bilo opravljeno obsežno sodelovanje s sektorji, nosilci dejavnosti in rab v narodnem parku. Skladno z opredelitvijo do pripomb in predlogov svetnikov je bil avgusta 2015 pripravljen dopolnjen predlog načrta upravljanja.

Svet javnega zavoda Triglavski narodni park je na 13. Redni seji dne 23.10.2015 med drugim obravnaval predlog Načrta upravljanja Triglavskega narodnega parka za obdobje 2016 – 2025 in sprejel pri 5. Točki dnevnega reda dve točki:

5.1 Svet javnega zavoda Triglavski narodni park sprejme predlog Načrta upravljanja Triglavskega narodnega parka za obdobje 2016 – 2025

5.2 Svet javnega zavoda Triglavski narodni park predlog Načrta upravljanja Triglavskega narodnega parka za obdobje 2016 – 2025 posreduje Ministrstvu za okolje in prostor, ki ga predloži v sprejem Vladi RS.

Na podlagi tretjega odstavka 60. člena Zakona o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B in 46/14) in v zvezi z devetim odstavkom 51. člena Zakona o Triglavskem narodnem parku (Uradni list RS, št. 52/10 in 46/14 – ZON-C) izdaja Vlada Republike Slovenije

UREDBO
o Načrtu upravljanja Triglavskega narodnega parka za obdobje 2016–2025

1. člen

S to uredbo se sprejme Načrt upravljanja Triglavskega narodnega parka za obdobje 2016 - 2025 (v nadaljnjem besedilu: načrt upravljanja).

2. člen

Načrt upravljanja vsebuje analizo in oceno obstoječega stanja ter določa vizijo varstva in razvoja Triglavskega narodnega parka (v nadaljnjem besedilu: narodni park), dolgoročne in operativne cilje upravljanja narodnega parka, konkretizacijo varstvenih režimov, varstvene in razvojne usmeritve, način njihovega uresničevanja in preverjanja njihove učinkovitosti.

3. člen

Načrt upravljanja je kot priloga sestavni del te uredbe.

4. člen

Ta uredba začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št.:
Ljubljana, dne
EVA 2015-2550-0013

Vlada Republike Slovenije
dr. Miro Cerar l.r.
predsednik

(Priloga v posebni priponki)